

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Coppensteinus Conceptuum Prædicabilium In Dominicas Festaque omnia per Annum

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Concio Tertia. De horribili die iudicii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

fannabunt; Deuter. 32. *Vbi sunt Dijeorum, in quibus habebant fiduciam? Surgant, & opulentur vobis, & in necessitate vos protegant.*

5. Simul in interitu eorum ridebunt. Pfalm. 57. *Lacabitur iustus, cū viderit vindictam: manus suas lauabit in sanguine peccatoris.* Et Sap. 5. *Stabant iusti in magna constantia aduersus eos, quise angustiauerunt. O signa! Hæc memorare nouissima tua.* &c.

CONCIO TERTIA.

De horribili die iudicii.

MOyses, *Deu. 23.* præuidens ventura in Iudæos mala, ob violationem legis, diem quo euenient, appellat *diem perditionis, desolationis & destructionis.* Ex quo licet æstimare de generali perditionis, tanto horribiliore.

Super quo nos

- I. De horrore diei iudicialis.
- II. De ignorata, & immeritoria die illa noctis.
- III. De ignibus diei.
- IV. De tempestate in elementis quatuor.
- V. De nominibus diei.

PARS I.

De horrore diei iudicialis.

Horror di. I. **I**saías 21. ait. Visio dura nunciata est mihi, et. propterea repleti sunt lumbi mei dolore, & angustia possedit me, sicut angustia parturientis. Corruí cum audirem. Conturbatus sum, cum viderem: emarcuit cor meum: tenebrae stupescerunt me. Viderate euertendam Ierosolymam, templum, aram. At quid ea ad orbis totius interitum? Exclamare libet cum Ieremia. 1. Ollam succensam ego video: Nam talis in iudicio orbis erit. Hinc Deut. 32. Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usque ad inferni nouissima: deuorabitque terram cum germine suo, & montium fundamenta comburet. Quin & homines. Hebr. 10. Terribilis quaedam expectatio iudicij est, qua

consumitura est aduersarios. illic namque, ait S. Gregorius Nyss. Orat. 2. in 1. Gen. irascetur iudex: elementa fremunt: cæli furorem spirabunt: omnes creaturae aduersus hominem insurgent.

Quid? Rex Ezechias auditis minis in
Ierusalem ab Rapasce intentatis, sacco
indutus in templum conuocatos proce-
res sacco indutos ad Isaiam amandar, qui
dicerent: 4. Regum 19. *Dies tribulationis,
& increpationis. & blasphemia dies iste.* Quid
agi par ad diem iudicii? Quæ pœnitentia
par?

Mardocheus accepta ab Assueroli *Dies ultio-*
centia, die vna in Sufis occidit 500. viros *nis.*
& Amani cognatos 10. egit in crucem:
quæ dies dicta est, Esther. 8. *Dies ultionis.*
At diuinæ ultionis dies quam terribilis est
& quis resistet tibi? Pſal. 75. Ex tunc ira tua, de
cælo auditum fecisti iudicium tuum, terra tre-
muit. & quiescit: cū exurgeret in iudicio Deus.

1. De eadie Sophonias. 1. Vox diei Domini amara, tribulabitur ibi fortis: Hercules, Cæsar, Samson, &c. Quin etiam Psal. 96. Montes, id est, Sancti, sicut cera fluxerunt a facie Domini a facie Domini iudicantis, omnis terra. 2. Ostensa Abraham dies illa sic describitur Genes. 15. Cum sol occumberet, sopor irruit super Abraham, & horror magnus atque tenebrosus inuasit eum: apparuit clibanus ardens, & fumans, & lampas ardens. In quæ S. Augustin. serm. 54. de temp. & Ps. 103. con. 3. Clibanus, ait, significat diem iudicii, in quo erit fletus & stridor dentium, & tarda penitentia, quando ardebit terra vsque ad inferos.

3. Vnus amicorum Iob diem istum animo voluens ait Iob. 4. In horrore visionis nocturnæ pauor tenuit me & tremor, & omnia ossa perterrita sunt. Quæ verba S. Gregorius 5. Moral. cap. 23. de iudicio interpretatur. 4. Nescit sat describere diem eam Sophonias, cap. 1. Dies, ait, ira, dies tribulationis, & angustie: dies calamitatis, & miserie: dies

dies tenebrarum & caliginis. Huius memorare nouissima, & in &c. Hæc dies quia est confusions, nullo seruato ordine cætera de eo proferentur.

PARS II.

De ignorata, & immeritoria die noctis.

I. Dies ultionis ignoratur: quia cælorum, siderumque motus eam non indicant: soli cognita Deo est. 1. Nam Pf. 93. Deus ultionum Dominus, Deus ultionum Libere egit. 2. Aristoteles nunquam potuit ingenio diem ortus mundi indagare: id eo dixit, eum ab æterno extitisse. Finis minus sciri valet. 3. Malac. 3. Ecce venit Dominus Deus exercituum, & quis poterit cogitare diem aduentus eius? Zach. 4. Exit dies una que nota est Domino: non dies neque nox. Marc. 13. De die illa vel hora nemo scit, neque Angeli in cælo, neque filius, nisi Pater.

4. Apostoli nosse cupiebant: at Dominus: Act. 1. Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua manu.

Apud Galatinum libr. 4. cap. 6. & Mirandulam l. 7. Nepht. cap. 4. sunt Rabani qui nosse volunt, sic diuinantes: Sex diebus conditus est orbis, & 6000. annis perstabit. Nam Psalm. 89. Mille anni ante oculos tuos tanquam dies hesternæ, quæ præterit. Nugantur.

II. Incerta & ignorata dies, ut horror certus est. 1. Ioannes vidit Iudicem cum scintillantibus oculis gladioque accipiente; & exanimis corruit. Apocal. 1. Si hoc dilecto; quid aliis fiet ad plura, maioraque visa? 2. Ipse Dominus ait; Matt. 24. Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi.

3. Ergone maior, quam in diluuiio? Genes. 7. quam Genes. 19. in Pentapoli exusta? quam, Exod. 8. in plagis Aegypti? in cruentis aquis, ramis, cyniphibus, Muscis, peste, grandine, locustis, tenebris, occisis

primogenitis; denique in submersione omnium?

Erit dies non dies; & nox ea, de qua Dicitur Dominus: Ioan. 9. Venit nox in qua nemo potest operari. Ergo dum dies est, in vinea operandum est. Matth. 20. Nam ad vespeream denarius datur diurnus, & 2. Cor. 8. recipiet unusquisque prout gessit, &c. Nam Pf. 103. Exhibet homo ad opus suum, & ad operationem suam usque ad vespeream. Subsequente tota nocte laborantes nil capiunt. Luc. 5. O labores istos nocturnos! Væ.

III. De nocte Sap. 17. Illis solis superposita erat grauis nox: imago tenebrarum spiritus subtilans: aut inter spissos arborum ramos autum sonus, aut vis aquæ decurrentis nimium: aut sonus validus præcipitatarum petrarum, aut mugientium valida bestiarum vox, aut resonans de altissimis montibus Echo, deficientes faciebant illos præ timore. O honorificam noctem! 2. Illane, in qua Matth. 25. clamor factus est, Ecce sponsus venit? Væ imparatis ac stultis! Tunc finis Mannæ in deserto omni die pluebat, at non in Sabbato: Exod. 16. Ita nunc gratiæ fit copia nulla in iudicio, qui non ante collegerit; perit. 2. Exod. 23. Sex annis feres agrum tuum, septimo sabbatum terræ erit. Is ager conscientia ac animæ est. Vna septimana est vita nostra; dein sabbatum terræ, Apoc. 14. A modo iam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis. Hinc adeo solcite monet, 2. Cor. 6. dum tempus acceptabile, dum dies est, bonum operemur.

PARS III.

De ignibus Diei.

I. Vdicij tamen dies dicitur: At qualis erit? 1. Pf. 31. Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno: verum tamen in diluuiio aquarum multarum ad te non approximabunt, quasi dicat. Iam nobis apud Deum patrocina buntur Diui: non tunc. 2. Tunc enim Dominus, ut Cleo ad reip. clauum admotus conuocatis ad se amicis & co-

Yyyyy 3 gna.

gnatis proficetur, se ex hoc omnem affectum amicitiae & sanguinis exuere: & eundem omnibus futurum. Ita in diluio Deo sancti non approximabant: Mandabitur tamen, Psal. 49. Congregate illi Sanctos eius, qui ordinant testamentum eius.

Sine auxilio Sanctorum.

Heu diluuium! 1. Nam Dani. 7. Fluvius igneus, rapidusque egrediebatur de ore eius. 2. Et Psal. 69. Ignis ante ipsum procedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius, &c.

Dies horroris.

Exempla.

II. Vxor Loth, viso tantum per respectum incendio Sodomæ, sic exhorruit, ut lapidesceret. Gen. 19. O quis horror viso orbis flammeo diluio; quo, ait Aug. in Psal. 103. conc. 3. movebuntur fundamenta montium, & ardebit terra usque ad inferos. 2. Apoc. 18. Viso Babylonis incendio consperfi cineribus lamentabuntur: Væ! Væ! Civitas illa magna, in qua divites facti sunt omnes, vna hora desolata est. 3. Ipse Dominus flens super Ierusalem ait: Luc. 19. Venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui vallo, & coangustabunt te undique, & ad terram prosternent te, & filios tuos qui sunt in te: & non relinquent lapidem super lapidem. Iam tempus est miserendi, tunc minime. Tunc enim, ut collecta aquarum vis, cohibitaque diu, demum miro cum impetu proruit: ita Isai. 28. ecce validus & fortis Dominus, sicut impetus aquarum multarum inundantium.

PARS IV.

De tempestate in elementis quatuor.

Iam vero, Iob. 20. cum vix parvam stillam sermonis eius audierimus: quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri? Praesertim cum Psal. 49. in circuitu eius tempestas valida: Cum etiam Psal. 82. sicut ignis qui comburit siluam, & sicut flamma comburens montes, ita persequeris illos in tempestate tua, & in iratu tu turbabis eos. Væ peccatori? Iob. 27. Apprehendet enim eum, quasi aqua inopia, non est opprimet eum tempestas.

I. Tempestas erit in mari ab erumpen-

tibus ventis, surgentibus undis, emergentibus piscium monstris, &c. Luc. 21. crescentibus hominibus præ confusione sonitus maris & fluctuum. Psal. 76. Viderunt te aquae Deus, & timuerunt, & turbatae sunt abyssi. O, Psal. 78. non me demergat tempestas aquae.

II. Tempestas in terra, ab successuionibus, euulsis stratisque montibus. 1. Nam Marc. 13. Erunt motus magni per loca: 2. Psal. 81. Movebuntur omnia fundamenta terrae. 3. Psal. 97. Moueatur mare, & plenitudo eius: orbis terrarum, & vniuersi qui habitant in eo. Quoniam venit iudicare terram: iudicabit orbem terrarum in iustitia, & populos in equitate. 4. Isai. 13. Super hoc caelum turbabo, & mouebitur terra loco suo. 5. Apoc. 16. Et terra motus factus est magnus, qualis nunquam fuit.

III. Tempestas in aere. 1. Psal. 96. Illuxerunt fulgura eius orbi terrae; vidit, & commota est terra. 2. Psal. 17. Misit sagittas suas, & dissipauit eos: fulgura multiplicauit, & conturbauit eos. 3. Apoc. 11. Et facta sunt fulgura, & voces, & terra motus, & grando magna, sicut talentum descendit de caelo in homines.

IV. Tempestas in igne. 1. Psal. 96. Ignis ante ipsum procedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius. Quos Psal. 5. odisti omnes, qui operantur iniquitatem, &c. 2. Ideo Psal. 12. pluet super peccatores laqueos ignis, sulphur, & spiritus procellarum pars calicis eorum: quoniam iustus Dominus, & iustitias dilexit. Et hanc exequentur ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum: quae faciunt verbum eius. Psal. 148.

V. Tempestas erit in caelo Isai. 13. Super hoc caelum turbabo. Psal. 82. Et in iratu tu turbabis eos. Eorum stellae cadent, influxus stabunt, cursus errabunt, &c. Iustus Dominus interueniet quasi tempestas. Dan. 11. Nahum. 1. Dominus in tempestate & in turbine viae eius. Ipse ait per Ezech. 13. Erumpere faciam spiritus tempestatum in indignatione mea, & imber inundans in furore meo, erit, & lapides grandes in ira in consumptionem. Iam col-

collige singula: Deus, Diui, cœli, elementa, creaturæ omnes, & omnia irata erunt ac turbata.

PARS V.

De nominibus Diei.

Diestres celebrantur: Gratia: Gloria: Ira. Ac huius tanta, vt Psal. 89. *Quis nouit potestatem iræ tuæ, & prætimore iram tuam dinumerare?* Psalm. 6. *Domine in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me.* Exhorruit ab eo Abacuc. c. 3. *Audiui & conturbatus est venter meus: à voce contremuerunt labia mea.* Ergo ingrediatur putredo in ossibus meis, & subter me scateat, & requiescam in die tribulationis.

O diem vt terroribus, ita & nominibus insignem! Audi Iob. 38. *Quæ præparauit in die pugne & belli.* Ita & Psalm. 139. *Belli dicitur anatomastice.* Vnde Iob. 40. *Memento Belli: nec vltra addas loqui,* quasi dicat ec fari non est, cogita quiduis de eo; omnia tamen sunt cogitatu horribiliora. Omnia die eo erunt bellica: pax Deum inter & homines rumpetur; tubæ concinent; ruet Iericho: anceps gladius oris Dei vibrabitur, &c.

5. Gedeon. *Iudic. 3.* collisis lagenis, flammis apparentibus, tubis concrepantibus fudit Madianitas. Dominus, Matt. 24. *mitter Angelos cum tuba & voce magna,* Apoc. 8. *septem Angeli, qui habebant 7. tubas, præparauerant se, vt tuba canerent.* Nam Sophon. 1. *est Dies tubæ & clangoris.* Item Psalm. 49. *Ignis in conspectu eius exardebit.* Horribiliora erunt, quam anno Mundi 2453. quando legem dabat in Sinai Deus. Exod. 20.

Fuit alia lux peccatorum, at Isa. 13. *Prope est dies Domini, dies Domini veniet crudelis.* Joel. 2. *Magnus dies Domini & terribilis:* Sic & Soph. 1. 2. Pet. 3. & 1. Thess. 5. *Dies Domini sicut fur.* Ergo iam Iob. 21. *ducant in bonis dies suos impij, finem dabit Dies Domini magna.* Apoc. 6. *Pij autem cum Elisæi puero*

clamant; 4. Re. 6. *Heu, heu Domine, quid faciemus?*

CONCIO QUARTA.

De Iudice.

Daniel, c. 6. cum fuisset vltima quæq; perpeffus demum super Babylonæ Satrapas constituitur par Regi. Ita Iesus constitutus Rex viuorum ac mortuorum.

Itaque in præsens nos

- I. De Iudice tremendo.
- II. Quis futurus Iudex.
- III. Qui eius Assessores.
- IV. Quæ seueritas eiusdem.
- V. Quis illius comitatus.
- VI. Quam vox eius horribilis futura.

PARS I.

De Iudice tremendo.

I. **V**T nemini dubium; esse Deum, à quo omnia in nos dimanant: ita & fore Iudicem omnium, qui retribuet cuique Ps. 61. *Duo hæc audiui, quia potestas Dei est: & tibi Domine misericordia quia tu reddes unicuique iuxta opera sua.* Hoc Iudice quis potentior? Isa. 7. *Quoniam Deus Iudex est.* 2. Cuius maiestas par? Ps. 49. *Aduocant Cœlum de sursum, & terram discernere populum,* id est, Angelos, & Diuos. 3. Quis formidabilior? Ps. 96. *Ignis ante ipsum præcedet, & inflāmabit in circuitu inimicos eius.* Ergo vigilate, & orate. *Quia nescitis diem, neque horam.* Mat. 24. *Vrbs cui indictæ sunt inimicitia, nō vigilaret?* Atqui Isa. 3. *Dominus ad iudicandum venit cum senibus populi, & principibus eius.*

Væ impijs. 1. Iob. 19. *Fugite à facie gladij: quia vltor iniquitatum gladius, & scitote esse iudicium.* 2. Quale? Psal. 95. *Iudicabit orbem terrarum in iustitia, & populos in æquitate.* 3. Quo iure? Luc. 21. *Videbunt filium hominis venientem in nube cum Potestate & Maiestate.*

II. Hunc

Erit Iudex.
Qualis?

Erit iudicium.
Quale?